

Posudek oponenta bakalářské práce

Autor: Ing. Ivana Blehová

Název práce: Úskalí péče o seniora v domácím prostředí

Vedoucí práce: PhDr. Hana Janečková, Ph.D.

Autor posudku: Mgr. Eliška Hudcová, Ph.D.

Kriteria hodnocení:	Hodnocení (1 – 4) 1 = nejlepší 4 = nejhorší
Zdůvodnění relevance tématu vzhledem k oboru sociální a pastorační práce, jeho aktuálnost, originalita práce	1
Sociální práce se zaměřuje na vyrovnávání společenských bariér, nerovností a nespravedlností. Reaguje na krizi a akutní situace stejně jako na každodenní osobní a společenské problémy. Problémové situace spojené s vysokým věkem, který s sebou přináší zvýšenou závislost z důvodu horšícího se zdravotního stavu a zvládání činností každodenního života, ubývání sil a nižší schopnost adaptace, je integrální součástí oboru sociální práce. Hlavním tématem bakalářské práce Ivany Blehové je právě problematika stáří a zjišťování osobních zkušeností s neformální péčí o seniory v domácím prostředí. Zaměřuje se především na úskalí této péče a sleduje důsledky poskytování péče o osobu blízkou pro pečující osoby. Jak autorka zmiňuje, hlavním motivem pro sepsání práce byla její osobní zkušenost dvouleté péče o vlastní matku, která ji vedla k hlubšímu vhledu do aktuálního problému a ke zmapování nabízené veřejné podpory pro pečující i seniory. Zvolené téma je vzhledem ke studovanému oboru relevantní a je dobře zdůvodněno.	
Kvalita teoretického/konceptuálního rámce práce	1
Autorka v textu nezmiňuje žádnou konkrétní teorii, ale vychází z výzkumů českých autorů, kteří se problematice stáří dlouhodobě věnují. Logicky postupuje od charakteristiky stáří a vnímání stárnutí českou společností. Část teoretické práce popisuje potřeby seniorů a způsoby, kterými na ně dokáže odpovědět zdravotní, sociální a neformální rodinná péče. Následuje část o rodinné péči a motivacích pečovatelů pro tuto činnost. Dále o tom, jak stát tuto formu péče odměňuje a na co má potřebná starší osoba nárok. Poslední oddíl teoretické části se zabývá situacemi v rodinné péči o seniora, které vyžadují zvýšenou pozornost a které mohou ústit v potíže pro osobu pečovatele ve sféře kariérní, finanční, zdravotní, vztahové i osobní. Konkrétní potřeby pečujících osob autorka nezmiňuje. Ivana Blehová pojímá teoretickou část komplexně a neopomíjí žádné z témat, které se týká problematiky stáří. Autorka poctivě pracuje s literaturou, kterou představuje přehledně a kriticky. Studentka nevyužila žádný zahraniční výzkum.	
Formulace cílů, výzkumných otázek či hypotéz	1-2
Autorka uvádí cíl práce dvakrát. Poprvé v úvodu, kde píše že chce „formou případových studií přinést autentické výpovědi osob, které osobně a dlouhodobě pečují nebo pečovaly o blízkého starého člověka, a vyhodnotit důvody nejobtížnějších situací, které tyto osoby při péči prožívaly (s.10). Na s. 32, kde uvádí čtenáře do praktické části, si jako cíl stanovuje „popsat reálný příklad péče o seniora v domácím prostředí, a na tomto příkladu ilustrovat různá úskalí, která jsou s touto činností v současnosti spojena.“ Z obojího vyplývá, že chce z narativů dlouhodobě pečujících osob zjistit, které situace jsou/byly pro pečující osobu náročné a obtížné. Proto si klade hlavní otázku, která se přímo ptá na „úskalí péče o seniora v domácím prostředí“ a podotázky podle toho formuluje tak, aby zjistila motivace pro domácí péči, dopad na zdravotní, sociální, finanční a psychickou oblast a dále zdali čerpali nějaký druh odborné sociální pomoci. Cíle i otázky jsou jasné a dostatečně konkrétní. Odpovídají tématu práce i teoretickému základu.	
Metody získávání a analýzy dat a jejich použití	2
Ivana Blehová využila pro dosažení svého výzkumného cíle kvalitativní metodologii. Píše, že se jedná o případovou studii. Případová studie se snaží dopodrobna prozkoumat vybraný fenomén z různých relevantních aspektů, podrobně ho popsat a pochopit. Pro případovou studii je charakteristická kombinace nejrůznějších technik sběru informací. Kromě analýzy dokumentů se jedná o přímé pozorování, rozhovory, další zvukové i	

**Studijní program Sociální a pastorační práce
Evangelická teologická fakulta
Univerzita Karlova**

vizuální záznamy, statistické údaje atd. V tomto případě by oním fenoménem mohla být péče o seniora v domácím prostředí jakožto určitá celková sociální situace. Autorka však využívá jako jediný zdroj výzkumných dat polostrukturované hloubkové rozhovory. Přesnější by bylo nazvat užitou metodu obsahová analýza rozhovorů, případně práce s kazuistikami. Nicméně je třeba i zde ocenit práci autorky s vhodnou metodologickou literaturou, poctivý popis vybraných respondentů (vzorek analýzy dat) a popis následné práce se získanými daty. Ivana Blehová v práci neřešila etickou stránku svého výzkumu, ani jeho limity.

Kvalita závěrů práce

1

Autorka v interpretativní části postupuje podle navržené struktury otázek. Shrnuje obsah odpovědí a reflektuje je oproti zjištěné teorii a vlastní zkušenosti. Daná zjištění se příliš nerozcházejí v tom, co píšou o této problematice odborníci. Největší zmiňovaná úskalí spočívají v péči o osobu, u níž se projevují poruchy chování a vnímání, dále pokud je pečující sám a nedostatek informací o nárocích seniora i neformálního pečovatele. Cíle práce byly naplněny, navíc jsou v jejím závěru doplněny i o jednoduchá doporučení a příklady dobře fungujících služeb.

Práce se zdroji

1

V bakalářské práci je dodržen jednotný standard odkazů na literaturu a prameny a byly použity všechny zdroje uvedené na seznamu v závěru bakalářské práce.

Struktura práce, formulační a gramatická úroveň, grafická úprava

1

Strukturu práce považuji za vhodnou a logickou, proporčně je dobře rozvržena část teoretická, metodologická i empirická. V bakalářské práci jsem neshledala gramatické či stylistické nedostatky. Formulační dovednosti autorky jsou na vysoké úrovni.

Celková známka před obhajobou: A

Otázky k obhajobě:

V bakalářské práci uvádíte, že otázka financí nebyla pro osoby blízké v případě poskytování domácí péče příliš velkým problémem. Osobám závislým byl přiznán příspěvek na péči, který navýšil domácí rozpočet. Jak v případě sdílené domácnosti senioři přistupovali ke svému starobnímu důchodu? Využívali jej k úhradám na náklady společné domácnosti? Dostali jste se v rozhovorech i na tuto otázku?

Na s. 46-47 píšete, že mezi nejtěžší situace patří péče o seniory se změnou chování a vnímání, „s demencí nebo se zmateností v souvislosti se závažnou chorobou“. Využily pečující osoby nějakou formu odlehčovací služby? Hledala jste ji při péči o maminku Vy? Existuje nějaká svépomocná skupina pro neformální pečovatele? Využila byste případně takové možnosti?

Celkové vyjádření/komentář oponenta práce:

Bakalářskou práci Ivany Blehové s názvem Úskalí péče o seniora v domácím prostředí jsem si se zájmem přečetla. Jako celek ji považuji za zdařilou. Oceňuji vstup do tématu kritickým pohledem a zmínění témat jako mezigenerační solidarita, redistribuce veřejných zdrojů ve prospěch vybrané věkové kategorie, geriatrizace medicíny aj. Oceňuji také respondenty, kteří byli otevření k hovorům o péči o své nejbližší i vzhledem k problematice na základě vlastní zkušenosti neformální péče. Bakalářskou práci jednoznačně doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 2. června 2022

.....

Podpis vedoucího práce